

เอกสารสรุปสาระสำคัญ (Policy brief)
การยกระดับระบบนิเวศช่วงเปลี่ยนผ่านชีวิตของกลุ่มเริ่มต้นทำงาน
(Leveraging the Transition-to-Work Ecosystem for First Jobbers)

ประเด็นที่ต้องการสื่อสาร

การเข้าสู่โลกการทำงานครั้งแรกเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญของชีวิต ซึ่งมีผลต่อการสร้างรากฐานความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตในระยะยาว แต่ปัจจุบันมีความท้าทายและข้อจำกัดเชิงระบบที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเริ่มต้นทำงาน ทั้งทักษะพื้นฐานในการทำงาน งานที่ไม่ตรงกับที่เรียน รายได้ไม่เพียงพอกับค่าครองชีพ ความเครียด การเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ การตั้งหลักในช่วงเริ่มต้นทำงานจึงไม่ควรเป็นภาระที่บุคคลต้องเผชิญเพียงลำพัง แต่ควรได้รับการสนับสนุนจากระบบและกลไกที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม ดังนั้นสมัชชาสุขภาพในครั้งนี้จะชวนทุกภาคส่วนให้มองว่า การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ชีวิตการทำงานของกลุ่มเริ่มต้นทำงาน (First Jobbers) เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านสำคัญของชีวิตที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเชิงระบบ ถือเป็นความรับผิดชอบร่วมของระบบ ผ่านการบูรณาการระบบการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน ระบบสุขภาพ ระบบเศรษฐกิจ และระบบคุ้มครองทางสังคมเข้าด้วยกันอย่างไร้รอยต่อ บนหลักความเป็นธรรมและการลดความเหลื่อมล้ำ การไม่เลือกปฏิบัติ การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย และความรับผิดชอบร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้กลุ่มผู้เตรียมเข้าสู่ตลาดแรงงานและผู้เริ่มต้นทำงานสามารถ **“เปลี่ยนผ่านได้ดี ตั้งหลักได้มั่นคง เติบโตได้อย่างมีคุณภาพและเป็นธรรม”**

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น

คนไทยจำนวนมากเริ่มต้นชีวิตการทำงานด้วยต้นทุนและโอกาสที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มเริ่มต้นทำงานมิได้จำกัดเฉพาะบัณฑิตจบใหม่ แต่ครอบคลุมนักเรียนและนักศึกษาในช่วงปลายของการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ที่กำลังแสวงหางานแรก ผู้ที่เพิ่งเข้าสู่โลกการทำงานทั้งในระบบ นอกกระบวน และการประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนผู้ที่ประสบอุปสรรคในระยะเริ่มต้นของการทำงาน เช่น ผู้ว่างงาน ผู้ที่ทำงานต่ำกว่าระดับทักษะหรือศักยภาพของตน และผู้ที่ทำงานไม่เต็มเวลา

กลุ่มบุคคลเหล่านี้เผชิญความท้าทายหลายมิติ ทั้งการเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพ การเข้าถึงโอกาสและการกำหนดเส้นทางชีวิตและอาชีพ การเข้าถึงงานที่มีคุณค่าและเป็นธรรม การมีสุขภาวะที่ดี 6 ความสัมพันธ์ที่เกื้อหนุนและสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ตลอดจนความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงหลักประกันทางสังคม หากขาดมาตรการสนับสนุนที่เหมาะสม ความเสียเปรียบในช่วงเริ่มต้นอาจสะสมและส่งผลกระทบต่อโอกาสทางเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต และศักยภาพในการทำงานในระยะยาว อันนำไปสู่การสูญเสียผลิตภาพทั้งในระดับบุคคล สังคม และประเทศ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและแนวโน้มการลดลงของประชากรวัยแรงงาน การพัฒนา ศักยภาพ การสร้างโอกาสที่เป็นธรรม และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของกลุ่มเริ่มต้นทำงาน จึงเป็นประเด็นสำคัญเชิง นโยบายที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของกำลังแรงงานและสนับสนุน การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอสำคัญของสมาชิกสภาภาพ

การสร้างเส้นทางที่เอื้อให้บุคคลสามารถพัฒนาศักยภาพ ตั้งหลักชีวิต เข้าสู่งานที่มีคุณค่า ทำงานอย่างมี สุขภาวะและเป็นธรรม และมีหลักประกันและความมั่นคงในการดำรงชีวิต ผ่าน “ระบบข้อมูลร่วมและการขับเคลื่อน เชิงพื้นที่” โดยมีข้อเสนอ 6 แนวทาง ดังนี้

1. แนวทางการสร้างความพร้อมและพัฒนาศักยภาพเพื่อเข้าสู่โลกการทำงาน ที่เน้นพัฒนากรอบ สมรรถนะ มาตรฐาน และกลไกเชื่อมโยงระบบการศึกษากับความต้องการของโลกการทำงาน
2. แนวทางการสร้างโอกาสและสนับสนุนการกำหนดเส้นทางชีวิตและอาชีพ ส่งเสริมระบบข้อมูล การแนะ แนวและให้คำปรึกษาด้านการศึกษา อาชีพ และการวางแผนชีวิตที่เชื่อมโยงและเข้าถึงได้
3. แนวทางการส่งเสริมการเข้าถึงงานที่มีคุณค่าและเป็นธรรม ส่งเสริมระบบจับคู่ทักษะกับตำแหน่งงาน ควบคู่กับการพัฒนามาตรการตลาดแรงงานเชิงรุก ควบคู่กับการพัฒนามาตรฐานและกลไกกำกับดูแลการจ้างงานที่มี คุณค่าและเป็นธรรม
4. แนวทางการเสริมสร้างสุขภาวะ ความสัมพันธ์ และสมดุลชีวิตในการทำงาน โดยร่วมกันพัฒนานโยบาย มาตรฐาน และกลไกส่งเสริมสุขภาวะและคุณภาพชีวิตในการทำงานอย่างเป็นองค์รวม
5. แนวทางการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความต่อเนื่องของหลักประกันทางสังคม พัฒน า นโยบาย มาตรการ และกลไกเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและหลักประกันชีวิตสำหรับกลุ่มเริ่มต้นทำงาน
6. แนวทางการพัฒนาระบบสนับสนุน ข้อมูลร่วม และกลไกขับเคลื่อนระบบนิเวศเชิงพื้นที่ โดยพัฒนา ระบบข้อมูลและกรอบตัวชี้วัดร่วมสำหรับติดตามการเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาสู่การทำงาน พร้อมทั้งส่งเสริมกลไก บูรณาการนโยบายและการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานระดับชาติและระดับพื้นที่

การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

จากการเห็นพ้องต้องกันว่าการเปลี่ยนผ่านชีวิตเข้าสู่การทำงาน ไม่ใช่ “ความรับผิดชอบของบุคคล” แต่เป็น “ความรับผิดชอบร่วมของระบบ” ดังนั้นการยกระดับระบบนิเวศเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่ชีวิตการทำงานให้ เกิดผลเชิงรูปธรรม จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยมีบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน ดังนี้

ระดับประเทศ โดยกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ธนาคารแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าไทยและสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สำนักงานประกันสังคม สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน (องค์การมหาชน) สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน องค์การวิชาชีพ องค์การนายจ้าง และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พัฒนารอบสมรรถนะ มาตรฐานและกลไกที่เชื่อมโยงระบบการศึกษา การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของโลกการทำงาน สนับสนุนการเรียนรู้จากการทำงานจริง พัฒนาระบบข้อมูลตลาดแรงงาน เชื่อมโยงฐานข้อมูล สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณสำหรับมาตรการเชิงรุก และพัฒนากลไกที่เอื้อให้สิทธิประโยชน์และหลักประกันทางสังคมมีความต่อเนื่องเมื่อเปลี่ยนงานหรือรูปแบบการจ้างงาน ตลอดจนพัฒนาระบบการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตในการทำงานและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและหลักประกันชีวิตอย่างเป็นองค์รวม

ระดับพื้นที่ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค สถาบันการศึกษา และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ สถาบันการศึกษา รวมถึงเครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพ ผู้แทนกลุ่มเริ่มต้นทำงาน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ พัฒนากลไกความร่วมมือ การใช้ข้อมูลร่วม การส่งเสริมการวิจัยเชิงพื้นที่ การพัฒนาพื้นที่นำร่อง เพื่อส่งเสริมความรอบรู้และทักษะทางการเงินควบคู่กับความรอบรู้ด้านสุขภาพที่เหมาะสมกับกลุ่มเริ่มต้นทำงาน เพื่อให้กลุ่มเริ่มต้นทำงานมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี

ผลลัพธ์ที่คาดหวังต่อสังคม

เกิดระบบสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่ชีวิตการทำงานที่มีความเชื่อมโยง เป็นธรรม และตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเริ่มต้นทำงาน โดยกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงโอกาสในการพัฒนาศักยภาพ งานที่มีคุณค่า ระบบส่งเสริมสุขภาพ และหลักประกันทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเกิดกลไกความร่วมมือและระบบข้อมูลที่สนับสนุนการกำหนดนโยบายและมาตรการในระดับชาติและระดับพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน จัดทำกรอบตัวชี้วัดระดับชาติ ส่งเสริมสุขภาพเชิงรุกสำหรับกลุ่มเริ่มต้นทำงาน เชื่อมโยงการทำงาน ต้นทุน สวัสดิการ สิทธิประโยชน์พกพา นำไปสู่การกำหนดเป็นวาระเชิงนโยบายระยะยาวของประเทศ เพื่อพัฒนากำลังคนให้พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม ส่งเสริมให้ประชากรวัยเริ่มต้นทำงานสามารถพัฒนาศักยภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน